

Класификационна скала на посочването с поглед

Предназначение

Класификационната скала на посочването с поглед е инструмент, целящ да даде възможност на специалистите и семействата да описват поведението на гледане, свързано с посочването с поглед при деца, които не говорят и които са с детска церебрална парализа, засягаща цялото тяло. Скалата описва поведението на гледане на пет нива¹.

Въведение

Деца с церебрална парализа, която засяга цялото тяло и които нямат никакъв или почти никакъв говор и които не могат да използват движения на крайниците си, за да посочват или да избират, често разчитат на погледа си, за да общуват и да взаимодействат със света.

Специалистите наблюдават поведението на гледане на децата по време на оценка като начин да оценят рецептивния речник и когнитивните способности на тази иначе трудна за оценка група. Целенасоченото задържане на погледа може да бъде използвано и като начин за достъп за допълваща и алтернативна комуникация (ДАК).

Въпреки че терминът “посочване с поглед” често се използва когато се описва поведението на гледане на децата, често няма съгласие между специалистите относно това кое поведение е истинско посочване с поглед с цел комуникация и кое не е. Липсата на консенсус има сериозно отражение върху клиничната практика.

Какво е посочване с поглед?

Дефинираме посочването с поглед като: *“отговарящо на контекста, контролирано и целенасочено използване на погледа, за да се насочи вниманието на един или повече партньори към някакъв предмет или обект с целенасочено комуникационно намерение. Други модалности на комуникация (лицеви изражения, вокализация, движения на главата, поза на тялото) могат да се включат, когато са налични, като подкрепа на използването на погледа”*. (2. pp.479)

Например, ако погледът се премества от даден предмет към лицето на партньора, детето може да привлече вниманието на партньора към обекта, например, за да изказва мнение, да пита за него или да го поиска.

Ефективното и напълно развито посочване с поглед е междуличностен акт, включващ взаимодействие между детето, партньора и обкръжаващата среда.

Когато детето посочва с поглед даден обект, може да има период на уточняване между детето и неговия партньор по отношение на целта и значението на посочването с поглед. Понякога спецификата на ситуацията, в която детето използва посочването с поглед, позволява на партньора да е наясно със значението на посочването с поглед без да има нужда от експлицитно уточняване на значението. Поради това използването на посочване с поглед може да варира при различни контексти и партньори.

Посочването с поглед може да се генерира самостоятелно от детето или да се генерира в отговора на действията на другите.

1. Clarke, M.T., Sargent, J, Cooper, R, Aberbach, G., McLaughlin, L., Panesar, P., Woghiren, A., Griffiths, T., Price, K., Rose, C., Swettenham, J. (2020) Development and Testing of the Eye-pointing Classification Scale for Children with Cerebral Palsy. *Disability and Rehabilitation*, 1-6.

2. Sargent, J, Clarke, M. T., Price, K., Griffiths, T., & Swettenham, J. (2013). Eye-pointing in children with severe cerebral palsy: What are we looking at? *International Journal of Language and Communication Disorders*, 477-485.

Инструкции

Използвайте скалата с пет нива, както и таблицата с обобщение, за да класифицирате поведението на гледане на детето по отношение на посочването с поглед.

Изберете нивото, което най-добре описва **типичното поведение** на детето по време на **ежедневни дейности**. Този подход е препоръчителен, защото много фактори могат да повлияят върху уменията за гледане на детето (напр. физическото позициониране и стабилност, приемането на лекарства, умора, общо здравословно състояние, наличие на стимулиращи или мотивиращи предмети).

Класификацията се базира само на внимателно наблюдение на специфични поведения на гледане, а не на интерпретациите на партньора относно възможната комуникационна функция на поведението на гледане (напр. допускането, че детето изказва мнение или иска нещо).

Обсъдете класификацията с други специалисти и със семейството на детето.

Ако поведението на гледане на детето попада на границата между две нива на класификацията, трябва да се избере по-ниското от двете нива, предполагащо по-ограничено поведение.

Екип на проекта

Michael Clarke, Gabriella Aberbach, Rosie Cooper, Gurveen Panesar, Laura McLaughlin, Jenefer Sargent, Caroline Rose, Katie Price, Tom Griffiths, Amie Woghiren, John Swettenham.

Финансиране

The Eye-pointing Classification Scale is the product of independent research funded by Action Medical Research and Great Ormond Street Hospital.

Dr Michael Clarke
Department of Language and Cognition
Chandler House
2 Wakefield Street
London WC1N 1PF

+44(0)20 7679 4253
m.clarke@ucl.ac.uk

Класификационна скала на посочването с поглед

I ПОСОЧВАНЕ С ПОГЛЕД

Задържа погледа върху предмет, отделя погледа от предмета, премества погледа и го задържа върху лицето на партньора, отново задържа погледа върху същия предмет и/или задържа погледа върху лицето на партньора, отделя погледа от лицето, премества погледа и го задържа върху предмета, отново задържа погледа върху лицето на партньора.

Деца на Ниво I демонстрират консистентно способност за преместване на погледа както е описано в Ниво II. Освен това, детето връща отново погледа си на първоначалното място – лицето на партньора или предмета.

II ПРЕМЕСТВА ПОГЛЕДА СИ КЪМ ЛИЦЕ

Задържа погледа върху предмет, отделя погледа от предмета, премества погледа към лицето на партньора и/или задържа погледа върху лицето на партньора, отделя погледа от лицето, премества погледа към предмета.

Деца на Ниво II демонстрират консистентно способност да преместват погледа си от предмет към лицето на партньор и/или от лицето на партньор към предмет. Тези действия могат да са показател за активен социален интерес от страна на детето към другите хора, но без ясно демонстриране на посочване с поглед.

Деца на Ниво II обикновено не демонстрират способност да преместват погледа си от предмет към лицето на партньора и обратно към предмета, или от лицето на партньора към предмет и след това обратно към лицето (както е описано в Ниво I).

III ЗАДЪРЖА, ОТДЕЛЯ И ПРЕМЕСТВА ПОГЛЕДА СИ

Задържа погледа върху обект, отделя погледа от обекта, премества погледа и го задържа върху нов обект.

Деца на Ниво III демонстрират консистентно способност да отделят и преместят погледа си целенасочено и активно от даден предмет и да преместят погледа си и да го задържат върху друг предмет. Отделянето включва активно игнориране на други възможни стимули. Преместването на погледа може да включва при необходимост движения на главата.

Деца на Ниво III са ограничени в способността си да преместват погледа от предмет към лице и/или от лице към предмет (както е описано в Ниво II).

IV ЗАДЪРЖА ПОГЛЕДА СИ

Умение да се насочва и задържа погледа.

Деца на Ниво IV демонстрират консистентно активна способност да насочват и задържат погледа си върху предмет или лице. Контролът на фиксацията описва активен процес на стабилизиране на фовета върху неподвижна цел. Фовета е частта от ретината, която е отговорна за централното, най-ясно зрение. Способността за фиксиране е в основата на контрола на вниманието и задържането и отклоняването на вниманието към даден стимул.

Деца на Ниво IV са ограничени в способността си да отклонят погледа си от предмет или лице, да преместят погледа и да го задържат върху друг предмет (както е описано в Ниво III).

V ДРУГИ ПОВЕДЕНИЯ НА ГЛЕДАНЕ

Деца на Ниво V не демонстрират консистентно задържане на погледа върху предмет или лице (както е описано в Ниво IV) и/или зрителното им внимание към предмети или лица не може да бъде определено със сигурност.

Могат да демонстрират следното:

- Отчитат присъствието на предмет без ясно да задържат погледа си върху него, напр. показват вълнение, когато се появи любимата им
- Зрителното внимание към предмети е променливо и не се повтаря

Класификационна скала на посочването с поглед

Обобщение

В тази таблица е представено обобщение на напредъка от основните умения, включени в класификационната скала на посочването с поглед, които допринасят и са в основата на използването на посочването с поглед.

